

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19CoPr/10/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3814214678
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 12. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Záhumenská
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3814214678.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Záhumenskej a sudkýň JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Viery Škultétyovej v spore žalobkyne W. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom M., C., zastúpenej R. M., s.r.o., advokátska kancelária so sídlom v S., V. 4, proti žalovanému O. M., a.s., Y. XX XXX XXX, so sídlom v M., J. J., zastúpenému X. s.r.o., advokátska kancelária so sídlom v S., A. C., o mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 13. augusta 2015, č.k. 18Cpr/3/2014-92, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovaný **m á n á r o k** na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd napadnutým rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala od žalovaného zaplata 212.850 eur z titulu mimoriadneho zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Žalobkyni uložil povinnosť nahradit' žalovanému trovy konania, a to trovy právneho zastúpenia v sume 3.352,79 eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Uviedol, že žalobkyňa podanú žalobu odôvodnila tým, že bola u právneho predchodcu žalovaného zamestnaná ako vodička nákladného motorového vozidla a dňa 23.09.1988 pri plnení pracovných úloh utrpela pracovný úraz. Z dôvodu, že žalovaný po pracovnom úraze neuznal zodpovednosť za následky úrazu, uplatnila si svoj nárok v konaní na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 8C/107/89, ktoré konanie bolo pre mimosúdnu dohodu účastníkov konania z dôvodu späťvzatia žaloby zastavené. Žalovaný uznal zodpovednosť za pracovný úraz. Žalobkyňa sa následne domáhala vyplatenia odškodnenia za bolesť a SSU na základe znaleckého posudku, ktorý vystavil MUDr. B. I. dňa XX.XX.XXXX. Rozsudkom Okresného súdu Prievidza č.k. 5C/90/99-32 zo dňa 21.10.1999 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č.k. 5Co/41/00-56 zo dňa 21.02.2001 bolo zvýšené základné bodové hodnotenie SSU žalobkyne podľa § 7 ods. 3 vyhl. č. 32/1965 Zb. na 14-násť násobok. Po tomto rozhodnutí došlo u žalobkyne k zhoršeniu zdravotného stavu. Posudzujúci lekár MUDr. W. H. vypracoval znalecký posudok (doplnenie č. X/XXXX) na základe posudku č. X/XX vypracovaného MUDr. B. I. zo dňa XX.XX.XXXX, v ktorom ohodnotil SSU žalobkyne podľa zák. č. 437/2004 Z.z. a následne v zmysle vyhl. č. 32/65 Zb. hodnotenie v znaleckom posudku opravil lekárske posudkom zo dňa 10.03.2013 a nové poškodenie zdravia žalobkyne ohodnotil v počte 1.975 bodov. O. z titulu poistného plnenia žalobkyni vyplatila základný nárok v sume 2.150 eur za 1.075 bodov (60 Sk za bod x 1.075 bodov). Žalobkyňa dôvodila, že poškodenie na zdraví má preukázateľne nepriaznivé následky na jej život a jedná sa u nej o prípad hodný osobitného zreteľa. Vzhľadom k tomu, že od prvotného rozhodnutia Okresného súdu Prievidza zo dňa 21.10.1999 a Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 21.02.2001 došlo u nej k vzniku ďalšej škody na zdraví, považuje za dôvodné požadovať zvýšenie základného bodového hodnotenia v zmysle § 7 ods. 3 vyhl. č. 32/65 Zb., teda zvýšenie novo priznaného bodového hodnotenia na 100-násobok po odrátaní sumy základného nároku, t.j. sumu 212.850 eur. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba žalobkyne nie je podaná dôvodne, nakoľko trpí nedostatkom vecnej legitímácie, ktorú namietal v konaní žalovaný. V tejto súvislosti citoval ust. §

11 ods. 1, 2, § 2 ods. 3 písm. c/, poznámku k § 2 ods. 3 písm. c/ zák. č. 437/2004 Z.z. a § 13 ods. 3 písm. h/ zák. č. 461/2003 Z.z. Dôvodil, že jeho záver vychádza z výkladu prechodných ustanovení § 11 zák. č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, ktoré vyložil tak, že predchádzajúcou právnou úpravou sa v prejednávanej veci má spravovať len samotné sťaženie spoločenského uplatnenia (t.j. podľa pravidiel zakotvených v predchádzajúcej právnej úprave sa má len vyhodnotiť rozsah sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne, jeho bodové ohodnotenie podľa sadzieb stanovených v doterajších predpisoch), avšak ostatné otázky, medzi ktoré patrí aj otázka pasívnej legitímácie je potrebné riešiť podľa aktuálne platnej právnej úpravy. Súd prvej inštancie uviedol, že opačný názor, ktorý zastáva žalobca, t.j. že § 11 ods. 1 zák. č. 437/2004 Z.z. sa má vykladať tak, že pôvodnou právnou úpravou sa majú spravovať všetky právne otázky spojené s pracovným úrazom žalobkyne a jeho následkami, je neobhájiteľný. Takýto výklad predpokladá vnútornú rozpornosť právnej úpravy, keď by sa stalo nezmyselným ust. § 11 ods. 2 zák. č. 437/2004 Z.z., ktoré vylučuje pre nároky uplatnené podľa doterajších predpisov použitie konkrétneho ustanovenia novej právnej úpravy, čo by bolo zbytočné, ak by už odsek 1 vylúčil použitie novej právnej úpravy ako celku. Dôvodil, že jedným z interpretačných pravidiel výkladu zákonov je však predpoklad racionálneho zákonodarcu, ktorého prejavom je o.i. aj požiadavka vykladať jednotlivé ustanovenia zákona prioritne takým spôsobom, aby nedochádzalo k ich vzájomnému rozporu. Zároveň poukázal na tú skutočnosť, že výklad prechodných ustanovení korešponduje s výkladom, ktorý v obdobnej situácii zaujal Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 4 Sžso 23/2008 zo dňa 28.04.2009.

2. Proti rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyňa, ktorá navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V prípade, ak dospeje k záveru, že nie sú splnené podmienky na zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie, aby napadnutý rozsudok zmenil tak, že náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia žalovanému neprizná a náhradu trov odvolacieho konania prizná žalobkyňi. Poukazovala na tú skutočnosť, že právny predchodca súčasného žalovaného v konaní pred Okresným súdom Prievidza pod sp. zn. 8C/107/89 zodpovednosť za pracovný úraz priznal. Pokiaľ súd prvej inštancie svoju argumentáciu oprel o výklad rozsudku NS SR sp. zn. 4 Sžso 23/2008 zo dňa 28.04.2009, keď analogicky použil názor senátu prezentovaný v súvislosti s výškou náhrady za jeden bod aj vecnú legitímáciu subjektov, žalobkyňa mala za to, že predmetný výklad ustanovenia NS SR k § 11 ods. 1 zák. č. 437/2004 Z.z. bol výlučne k naplneniu úmyslu zákonodarcu a predmetného ustanovenia, v rámci princípu spravodlivosti odstrániť nedostatky prežitej právnej úpravy obsiahnutej vo vyhl. č. 32/65 Zb. a to tak, aby jej aplikácia bola vykonaná podľa ust. § 1 ods. 1 LZPaS platnej v Slovenskej republike podľa čl. 152 ods. 1 Ústavy SR. Vyvolané právne účinky nesmú v žiadnom prípade porušovať základné ľudské práva a slobody garantované Ústavou SR a LZPaS. Rozšírenie uvedeného pohľadu aj na tak závažnú skutočnosť zodpovedného subjektu zákonodarca ust. § 11 ods. 1 cit. zák. č. 437/2004 Z.z. nezamýšľal, inak by to bol uviedol v osobitnej právnej norme. Vyslovil názor, že ústavne konformným výkladom zákonnej normy nie je možné dôjsť k záveru, k akému dospel súd prvej inštancie.

3. Žalovaný v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. Vyslovil názor, že žalobkyňa svoje tvrdenia v podanom odvolaní náležite, resp. presvedčivo neodôvodnila a ani nevyvrátila správnosť záveru súdu prvej inštancie o chýbajúcej pasívnej vecnej legitímácii žalovaného. Bez ďalšieho sa odvolala na rozhodnutia všeobecných súdov, v ktorých však nebola otázka procesného postavenia účastníkov konania riešená a závery súdov vyplývajúce z týchto rozhodnutí nie sú na prebiehajúce súdne konanie aplikovateľné. Poukazoval na tú skutočnosť, že po prijatí zák. č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v spojení so zák. č. 437/2004 Z.z. sa priamym subjektom vyplácajúcou náhradou za SSU (vrátane jej mimoriadneho navýšenia) v dôsledku pracovného úrazu stala namiesto zamestnávateľa Sociálna poisťovňa. Uvedené vyplýva zo zákonných ustanovení, ktorými sú ust. § 2 písm. c/, § 13 ods. 3 písm. h/, § 83, § 99, § 120, § 294 bod 27, § 251 ods. 1, § 272 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z., § 2 ods. 3 písm. c/, § 11 ods. 1 zák. č. 437/2004 Z.z. Uviedol, že správnosť výkladu citovaných zákonných ustanovení sa odráža v rozhodnutiach NS SR sp. zn. 6 Cdo 253/2006 a 4 Sžso 23/2008. Trval na tom, že žalobkyňa sa domáha zaplataenia požadovanej sumy od subjektu (žalovaného), ktorému povinnosť na zaplataenie odškodnenia za SSU nevyplýva z hmotného práva, a teda v tomto prípade nie je naplnená jedna zo základných podmienok súdneho konania - vecná legitímácia žalovaného účastníka konania.

4. Krajský súd preskúmal vec podľa § 379 a § 380 Civilného sporového poriadku (zák. č. 160/2015 Z.z.), ďalej len CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť.

5. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky námietky, ktoré boli v odvolaní žalobkyňou vznesené a v plnom rozsahu sa stotožňuje so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie uvedenými v odôvodnení jeho rozsudku, na ktoré odôvodnenie v zmysle § 387 ods. 2 CSP poukazuje. Na zdôraznenie správnosti dôvodov rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd dodáva nasledovné:

6. V preskúmvanej veci sa žalobkyňa podanou žalobou domáha od žalovaného (právneho nástupcu jej bývalého zamestnávateľa, u ktorého utrpela pracovný úraz) zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia. Nie je sporné, že pracovný úraz utrpela žalobkyňa u svojho zamestnávateľa - právneho predchodcu žalovaného dňa 23.09.1988, ktorý svoju zodpovednosť za pracovný úraz žalobkyne uznal. Rozsudkom Okresného súdu Prievidza č. k. 5C/90/99-32 zo dňa 21.10.1999 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 5Co/41/00-56 zo dňa 21.02.2001 bola právnomu predchodcovi žalovaného uložená povinnosť zaplatiť žalobkyňi titulom zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia suma 189.000,- SK. Podanou žalobou sa žalobkyňa domáha ďalšieho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia v dôsledku zhoršenia zdravotného stavu po predchádzajúcom rozhodnutí Krajského súdu v Trenčíne v spojení s rozhodnutím Okresného súdu Prievidza na základe znaleckého posudku zo dňa 30.08.2013.

7. Základnou otázkou, ktorou sa súd prvej inštancie zaoberal, bolo skúmanie pasívnej legitímácie žalovaného v konaní.

8. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy, aj bez návrhu, aj v prípade, že ju žiadna zo strán sporu nenamieta.

9. Vecná legitímácia vyjadruje postavenie strany sporu (účastníka konania) v hmotnoprávnom vzťahu (niekedy aj v procesnoprávnom vzťahu), ktoré v konečnom dôsledku vedie k úspechu alebo neúspechu v konaní. Strana sporu, ktorá je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti (záväzku) má pasívnu legitímáciu. Vecná legitímácia sa na začiatku konania tvrdí. Súd žalobe vyhovie len vtedy, ak žalobca žaluje osobu, ktorá je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti. Ak sa to v konaní nedokáže, súd žalobu zamietne so záverom o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného bez ohľadu na prípadné zistenie, že nositeľom pasívnej vecnej legitímácie je iný subjekt, ktorého ale žalobca za žalovaného neoznačil.

10. V posudzovanej veci predmetom sporu je nepochybne nárok žalobkyne vyplývajúci z právneho vzťahu sociálneho poistenia, právna úprava, ktorého je obsahom zák. č. 461/2003 Z.z.

11. Potrebné je vychádzať z toho, že od 01.01.2004 nadobudol účinnosť zák. č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, v zmysle ktorého je náhrada za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia (§§ 99, 13 ods. 2, 3) dávkou sociálneho (úrazového) poistenia, ktorú vypláca poškodenému O.. S účinnosťou od 01.01.2004 boli zrušené ustanovenia § 198 ods. 1 písm. a/, b/, c/ Zák. práce, podľa ktorých zamestnanec, ktorý utrpel pracovný úraz, alebo u ktorého sa zistila choroba z povolania, má nárok v rozsahu, v ktorom zamestnávateľ zodpovedá za škodu, na poskytnutie náhrady za stratu na zárobku, bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia a účelne vynaložené náklady spojené s liečením. Od uvedeného dňa zostávajú v platnosti citované ustanovenia len v tom znení, že zamestnanec, ktorý utrpel pracovný úraz, alebo u ktorého sa zistila choroba z povolania, má nárok v rozsahu, v ktorom zamestnávateľ zodpovedá za škodu, na poskytnutie náhrady za vecnú škodu. Nároky pôvodne vymedzené v ust. § 198 ods. 1 Zák. práce (zák. č. 311/2001 Z.z.) pod písm. a/ až c/ treba považovať od 01.01.2004 za dávky úrazového poistenia, ktoré vypláca Sociálna poisťovňa.

12. Právneho vzťahu z úrazového poistenia sa zúčastňuje poškodený, ktorým na účely poskytovania úrazových dávok je zamestnanec zamestnávateľa podľa § 16 a fyzická osoba uvedená v § 17 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z., ak utrpeli pracovný úraz alebo sa u nich zistila choroba z povolania (§ 83 zák.). Poškodený je teda osobou, ktorá túto dávku uplatňuje a má na ňu nárok podľa osobitného predpisu (§ 99 zák.). Tohto právneho vzťahu sa tak zúčastňuje aj O., ktorá je verejnoprávna inštitúcia zriadená na

výkon sociálneho poistenia (§ 120 ods. 2 zák.). Sociálna poisťovňa vykonáva sociálne poistenie nielen tým, že o dávkach rozhoduje, ale je tiež orgánom, ktorý tieto (priznané) dávky aj poskytuje. To znamená, že O. poisťovňa, a nie zamestnávateľ poškodeného, je tým subjektom, ktorý v prípade priznania dávky poškodenej osobe túto uhradza. Ak preto osobitný zákon zveruje rozhodnúť o zvýšení náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia súdu, je povinným z takéhoto vzťahu ten subjekt, ktorý podľa zákona má povinnosť dávku poskytnúť (nie osoba, ktorá je povinná platiť poistenie na úrazové poistenie).

13. Tomuto záveru svedčí aj ust. § 6 ods. 1 zák. č. 437/2004 Z.z. v spojení s § 2 ods. 3 písm. c/ cit. zákona, podľa ktorého dohodu o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, a to aj nad výšku náhrady ustanovenú týmto zákonom, môžu uzatvoriť poskytovateľ náhrady a poškodený, pričom za poskytovateľa náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia treba považovať osobu, ktorá je povinná poskytnúť náhradu, okrem iných predpisov, aj podľa zák. č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení.

14. Odvolací súd sa zaoberal aj zisťovaním, či sa v prejednávanej veci nejedná o prípad, kedy by aj po nadobudnutí účinnosti zák. č. 461/2003 Z.z., t.j. po 01.01.2004 mala byť táto povinnosť uložená zamestnávateľovi v dôsledku toho, že by sa naďalej aplikovali príslušné ustanovenia Zákonníka práce (§ 168 ods. 1 pod písm. a/, b/, c/). Takouto okolnosťou by v zmysle ust. § 259 ods. 1 cit. zákona, podľa ktorého v konaniach o nárokoch na náhradu škody (o.i.) spôsobenej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania, ktoré vznikli pred 01.01.2004, o ktorých nebolo do tohto dňa právoplatne rozhodnuté, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31.12.2003 s odchýlkami ďalej ustanovenými. Predpokladom pre aplikáciu citovaného zákonného ustanovenia, dôsledkom ktorej by mala byť vec aj v danom prípade posudzovaná podľa predpisov účinných do 31.12.2003, t.j. podľa Zákonníka práce, v dôsledku čoho by za škodu zodpovedal zamestnávateľ je, že nárok vznikol pred 01.01.2004. Odvolací súd zastáva názor, že deň pracovného úrazu nie je možné považovať v danom prípade za vznik nároku, pretože treba vychádzať zo zásady, že v súvislosti s pracovným úrazom alebo zistenou chorobou z povolania sú (za účinnosti Zákonníka práce boli) upravené relatívne samostatné nároky zamestnanca. Predpoklady ich vzniku, ako aj ich časovej náplne môžu byť odchylné. Podľa ustálenej judikatúry súdov (R 28/1970) obsah náhrady škody choroby z povolania alebo z pracovného úrazu je vymedzený jednotlivými zložkami práva na náhradu škody. Tieto zložky sa v celkovom práve na náhradu škody pri praktickej aplikácii prejavujú ako samostatné čiastkové nároky, ktoré vyplývajú z tohto určitého zodpovednostného vzťahu. Čiastkové nároky sú podľa hmotného práva celkom samostatné, pretože predpoklady ich vzniku sú odchylné a dochádza k nim aj v inú dobu. Všetky tieto nároky sa preto nemusia nevyhnutne vyskytnúť v každom konkrétnom prípade. Vždy záleží na tom, že úraz alebo choroba z povolania spôsobili neschopnosť, či zanechali trvalé následky, alebo či vznikla zamestnancovi vecná škoda. Preto tiež plynie oddelene aj premlčacia lehota pri týchto jednotlivých nárokoch, a to nezávisle na ďalších nárokoch.

15. V prejednávanej veci nárok vznikol vo vyčísľiteľnej forme v dôsledku zhoršenia zdravotného stavu žalobkyne vydaním znaleckého posudku (doplnenie č. 1/2013 na základe posudku č. 1/99 vypracovaného MUDr. B. I.) zo dňa 30.08.2013.

16. Súd prvej inštancie posúdil otázku vecnej pasívnej legitímácie žalovaného správne. Ak vznikol nárok žalobkyne po 01.01.2004, tak ako tomu je aj v danom prípade, ustanovenie zák. č. 461/2003 Z.z. sa aplikujú bezvýnimčne.

17. Z týchto dôvodov krajský súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil, keď dospel k záveru, že odvolacie dôvody uplatnené žalobkyňou nie sú dôvodné.

18. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP tak, že žalovaný, ktorý bol v odvolacom konaní úspešný, má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Odvolací súd nevzhladol dôvody pre výnimočné nepriznanie náhrady trov konania žalovanému v zmysle ust. § 257 CSP.

19. Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté jednohlasne.

Poučenie:

Poučenie :

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§419 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opraveného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).